
МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 35:791.43(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.2.14>

Г. І. Казаков

кандидат історичних наук,
провідний професіонал відділу методології
навчання і наукових досліджень
Вищої школи публічного управління

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО УКРАЇНСЬКОГО КІНЕМАТОГРАФУ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті здійснено аналіз державної політики в галузі кінематографу в контексті забезпечення національної безпеки України. За основу взято питання дублювання кінопродукції державною мовою, а також демонстрація російського кіно на телебаченні та кіно-театрах. Відзначено, що тривалий час російська кіноіндустрія не давала розвиватися українській, через фільми відбувалося насадження російського наративу, в публічному просторі масово демонструвалась продукція кіновиробництва мовою держави-агресора. Спроби протидії культурній анексії, розпочаті за президенства В. Ющенко встановленням обов'язкового дубляжу кіно державною мовою зустрічали неодноразовий опір з боку прихильників держави-агресора. Зокрема, наголошено, що останнє рішення Конституційного Суду України з питання конституційності заборони демонстрації російського кіно було прийняте у грудні 2021 року, тобто за декілька місяців до повномасштабного вторгнення. Автором відзначено, що з 2014 року до сьогодні з боку держави прийнята низка нормативно-правових актів, які забороняють демонстрацію російського кіно випущеного після 1 січня 2014 року.

Досліджується питання протидії демонстрації російського кіно, яке може бути використане як інструмент пропаганди та дезінформації. Обмеження на імпорт і демонстрацію російських фільмів, разом із підтримкою українського кіновиробництва, сприяють захисту інформаційного простору країни та формуванню сприятливого культурного середовища для розвитку національного кіно. Запровадження реєстру дозволених для демонстрації в Україні фільмів та переліку осіб, продукція до створення яких вони були долученні є забороненою до демонстрації, посилила державне регулювання сфери, забезпечуючи публічний простір та потенційного глядача від російських фейків та дезінформації. На основі проведеного аналізу робиться висновок, що стратегічна підтримка українського кінематографу в контексті мовної політики та протидії демонстрації російського кіно сприятиме не лише розвитку культурного сектору, але й зміцненню національної безпеки.

Ключові слова: державна політика, кінематограф, мовна політика, національна безпека, інформаційна безпека, Державний реєстр фільмів.

Постановка проблеми. Сьогодні телебачення втрачає популярність не лише в Україні, а й у всьому світі. Люди починають віддавати перевагу коротким

інформаційним повідомленням у соцмережах, що дозволяє охопити більший масив інформації. Водночас, телебачення продовжують дивитися значна частка осіб

старших 40 років і майже всі люди пенсійного віку. Для них воно – головне джерело інформації, яка до того ж сприймається як єдина вірна. Тому медіа стали знаряддям агресора у гібридній війні. Хоча більшість вважає, що небезпеку складає саме блок новин та інші аналітичні програми, не варто виключати і фільми та серіали, які формують уявлення про життя в росії, роль тієї держави у світі тощо. Протидіяти таким впливам не менш важливо, ніж боротися з фейковими новинами та іншими видами дезінформації. Водночас, не варто виключати і кінотеатральні релізи, які привертають увагу більш молодого покоління, а також театральні вистави, що зараз набувають нової популярності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В контексті національної безпеки України вперше тему кінематографу була піднята у статті О. Кузьменко, в якій було вказано, що кіно впливає на формування національної ідентичності особи [21]. Т. Конівіцька та І. Бабій [7] наголосили, що мова кіно впливає на національну ідентичність. А ідентичність в свою чергу сприяє національній безпеці держави. В контексті впливу мовного питання на національну безпеку, деякі аспекти проблеми окреслено в роботі М. Мозер [8].

Метою дослідження поставлений аналіз державної політики в галузі кінематографу в контексті забезпечення національної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Кінематограф є не лише засобом для відпочинку, але й потужним майданчиком для просування ідей, закладених авторами фільму (серіалу) у маси. Окрім розважальної функції, кінематографічне мистецтво відіграє значну роль у формуванні національної безпеки, адже здатне впливати на суспільну свідомість, культурну ідентичність та соціальні настрої, зокрема: через кіно можлива популяризація патріотичних цінностей, національної історії та культури; держави можуть фінансувати створення фільмів, які протидіють дезінформації, поширюють правдиву інформацію про національні та міжнародні події, а також демонструють позитивний імідж країни на міжнародній арені; може сприяти виявленню та ана-

лізу потенційних загроз; як засіб культурної дипломатії.

Звертаючись до законотворчої практики уряду можемо відзначити, що кінематограф став першою сферою, на яку звернули увагу високопосадовці в контексті протидії російській агресії та забезпечення національної безпеки України. Так, 5 лютого 2015 року було прийнято закон № 159-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформаційного телерадіопростору України» [10], який залишається чинним та яким внесені зміни до статті 15.1 Закону України «Про кінематографію» [14]. Закон став можливий завдяки започаткованому у серпні активістами громадського руху в рамках кампанії «Не купуй російське!» щодо заборони російського кіно на телебаченні та в кінотеатрах [1].

Згідно з цими змінами, в Україні заборонено розповсюдження та показ фільмів, що містять елементи популяризації або пропаганди державних органів агресора та їх окремих дій, що сприяють створенню позитивного образу співробітників цієї держави або радянських органів державної безпеки. Крім того, забороняється показ фільмів, які виправдовують або визнають правомірною окупацію території України. Також заборонено трансляцію фільмів, створених фізичними та юридичними особами держави-агресора, а також усіх фільмів, вироблених державою-агресором після 1 січня 2014 року.

Закон стосується не лише кінотеатрального, але й телевізійного прокату. Він дозволив прибрати з українського ринку нові російські фільми, тим самим скоротивши їх прибуток (не надаючи українські кошти на підтримку армії агресора), адже Україна була другим за фінансовими показниками дистриб'ютором російського кіно. Окрім того, відбулося скорочення тем, які позитивно зображали б російські спецслужби, армію тощо, адже ці органи постійно займають чільне місце в російському кінематографі.

Окрім того, було передбачено штрафи за порушення законодавства у розмірі 10 мінімальних заробітних плат (на момент прийняття закону приблизно 13000 грн) при першому порушенні та 50 мінімальних

заробітних плат – при повторному [19]. Враховуючи фінансові можливості великих майданчиків, закон в цілому створював видимість забезпечення національної безпеки, хоча і був певним зрушенням у культурну боротьбу проти агресора.

Важливо зазначити, що такі законодавчі заходи не тільки сприяють захисту національного інформаційного простору, але й зміцнюють національну безпеку. Заборона на показ фільмів, що пропагують позитивний образ держави-агресора, допомагає запобігти дезінформації та маніпуляціям громадською думкою. Таким чином, кінематографічна політика, спрямована на захист національних інтересів, відіграє важливу роль у формуванні стійкості суспільства перед зовнішніми загрозами.

Крім того, ці законодавчі ініціативи підкреслюють важливість культурної безпеки як складової національної безпеки. Обмеження впливу ворожих державних наративів через кіно дозволяє зберегти культурну ідентичність та підтримувати єдність нації. В умовах конфлікту з державою-агресором, захист культурного простору стає не менш важливим, ніж захист територіальної цілісності.

Проте доречно наголосити, що на телебаченні продовжувалися (в українському перекладі або з субтитруванням) демонструватися ранні російські фільми. А продукція, яку створювали канали «Україна» часом СТБ були російською мовою, залучали російських акторів та демонструвала в першу чергу російський спосіб життя.

Водночас, більш активна підтримка виробництва українського кіно, започаткована після розробки проєкту Національної стратегії розвитку кіноіндустрії України на 2015-2020 роки [9] дала певний розвиток українському продукту, який дозволяє просувати власні наративи у маси та формувати серед громадян проукраїнські позиції. Проте, відзначимо, що суттєвий розвиток та підтримка населенням українського кіно відбулася вже після повномасштабного вторгнення. До 2022 року Держкіно продовжував активно виділяти кошти фільмам українського виробництва (переважно низькоякісним комедіям, які взагалі не підіймали українське питання),

але при цьому російськомовних, як більш вигідним з фінансової точки зору.

Тому не дивно, що час від часу з'являються петиції, які закликають до заборони російського кіно. Від доволі логічної петиції А. Сироти від 27 січня 2016 року, в якій автор петиції наголосив, що покупка та демонстрація російського кіно телеканалами фінансує російську армію та впливає на маси, які після перегляду такої продукції бачать ідеальне життя в росії [6]. До більш радикальної та з правової точки зору недоречної петиції А. Стефурака від 7 грудня 2023 року, де автор закликає заборонити перегляд українцями російських фільмів та серіалів та штрафувати за такий перегляд [5]. Запропоновані обмеження є втручанням в особисте життя та є не конституційними. Окрім того, неможливо перевірити, що дивилася людина, особливо враховуючи популярність піратства медійної продукції в Україні. Тому, більш доречним була б заборона наявності російської кінопродукції в онлайн-кінотеатрах та їх демонстрація у публічному просторі. Подібні штрафи, особливо в умовах війни проти держави-агресора є більш доречними, адже, від офіційних демонстрацій, йдуть безпосередні виплати ворогу.

Жодна з петицій, в якій закликалися про заборону російського кіно не була підтримана населенням (2016 року – 325 підписів, 2023 року – 148 з необхідних 25000), що демонструє нерозуміння більшістю цієї загрози, яку несе російська продукція національній безпеці України, як в економічному, так і культурному планах.

Деякі кроки вже здійснені в цьому напрямку. Зокрема, у листопаді 2023 року, Національною радою з питань телебачення і радіомовлення були заборонені 16 медіасервісів на підставі розбіжностей у структурі власності цих суб'єктів та їх орієнтації на територію і аудиторію держави-агресора, а також використання російської мови як мови інтерфейсу за замовчуванням; ґрунтування на законодавстві країни-агресора та використання доменних імен, зареєстрованих в росії для забезпечення доступу до сервісу [2]. На момент написання статті, цей перелік складав вже 22 сервіси.

Такий підхід не є ідеальним, адже існують VPN сервіси, створюються сервіси-дублікати. Проте, в контексті національної безпеки він забезпечує пересічного користувача, який не має прямого наміру зайти саме на вказані сервіси, від користування ресурсом, який виплачує податки в російський бюджет.

Хотілося б зупинити увагу і на проблемі дубляжу фільмів (передач). Багато українців не мають змоги дивитися іноземний продукт мовою оригіналу, тому вимушені звертатися до перекладів. Проте переклади російською мовою часто спотворені з метою возвеличення росії у свідомості глядача. Наведемо один з таких прикладів. У фільмі «Падіння Лондона» є сцена прибуття на саміт G-8 керівників держав, за відсутності президента РФ. На вказівку, що він не зміг приїхати, в оригіналі, як і в українському дубляжі вказується, що ніхто не буде жалкувати на його відсутність. Російській же дубляж вміщує фрази «на жаль» та за причину відсутності наголошені більш важливі справи їх президента. І це лише один з багатьох подібних випадків. Таким чином, спотворюється те, що намагався продемонструвати режисер фільму та маніпулювання масами.

В Україні вже тривалий час іноземні фільми дублюються виключно українською мовою. Так, ще у 2006 році Кабінетом Міністрів України було видано постанову № 20 «Деякі питання порядку розповсюдження і демонстрування фільмів». Згідно з цим рішенням, україномовний дубляж фільмів впроваджувався поступово:

- з 1 вересня 2006 року частка фільмів з українським дубляжем повинна була становити не менше 20%;

- з 1 січня 2007 року – не менше 50%;

- з 1 липня 2007 року – не менше 70% [4].

Рішення уряду було підтримано тими українськими кінопрокатними компаніями, які безпосередньо співпрацювали з голлівудськими студіями, оскільки студії самостійно фінансували україномовний дубляж (близько 70% усього ринку). Проти ж виступили: підрозділи російських прокатних компаній, які опосередковано купували права на показ іноземних фільмів в Україні через російські компанії (30% ринку); Міністерство закордон-

них справ Росії, зокрема один з провідних ідеологів путінського режиму В. Сурковт; тогочасний віцепрем'єр України з гуманітарних питань від Партії регіонів Д. Табачник, який стверджував, що дублювання фільмів українською мовою є фінансово необґрунтованим [20]. Тобто, вже тоді російська сторона намагалася повністю контролювати Україну, не давати їй розвиватися самостійно. Проте це рішення, як і рішення КСУ від 20 грудня 2007 року № 13-рп/2007 підтвердило конституційність постанови Кабміну, а сам уряд підтримав ініціативу звільнивши до 1 січня 2016 року кінопрокат іноземних фільмів дубльованих українською від ПДВ [18]. Хоча уряд регіоналів зумів в період каденції В. Януковича за ініціативи нинішнього агресора частково скасувати попередні положення, які призвели до того, що лише дві третини фільмів в прокаті були продубльовані українською мовою. Проте, анексія Криму та Донбасу у 2014 році змінило погляди суспільства, а нові закони 2017 року надали нову підтримку українському дубляжу.

Відповідно до законів «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо державної підтримки кінематографії в Україні» та Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної підтримки кінематографії в Україні» [12; 11] були запроваджені пільги з ПДВ та ввізним митом на товари до 1 січня 2023 року для операцій з постачання, робіт та послуг, пов'язаних з виробництвом національних фільмів. Вони стосуються виготовлення архівного комплексу вихідних матеріалів, тиражування національних фільмів, а також іноземних фільмів, дубльованих або озвучених державною мовою на території України. Тимчасово звільненні від оподаткування податком на додану вартість операції з постачання послуг з демонстрації та розповсюдження національних фільмів.

Ці доповнення дозволяють змінити підходи до державного фінансування в галузі кінематографії та створити ефективні механізми залучення приватних інвестицій у цю індустрію. Зокрема, передбачено пільги зі сплати ввізного мита при імпорті на територію України обладнання та комп-

лектуючих для виробництва та демонстрації національних фільмів [2]. Крім того закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII зобов'язує увесь кінопрокат здійснювати державною мовою [13].

Що стосується телебачення то на ньому починаючи з 1995 року відбувався дубляж іноземних серіалів українською мовою, тоді як російськомовні проекти демонструвалися мовою оригіналу. Наразі ж державну мову на телебаченні, у тому числі і в художніх фільмах, забезпечують Закони України «Про медіа» № 2849-IX [15] від 13 грудня 2022 року та згаданий закон № 2704-VIII [13], які вилучають російську мову з ефіру, за винятком окремо сказаних фраз.

Підтримка державної мови в дубляжі є досить важливою, адже росія, насаджуючи свою мову (а точніше не даючи розвитку української) намагалася впливати культурним простором країни, роблячи громадян України залежними від подібного продукту. Це в результаті давало їм фіктивний привід наголошувати на захисті російськомовного населення в Україні, як мету збройного вторгнення.

Наголосимо, що закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» стосується не лише телебачення, а всіх сфер культурного життя. Так, матеріали, які анонсують захід (постер, афіша) зроблені лише українською мовою, за винятком коли текст іноземною мовою не перевищує за обсягом і шрифтом текст державною мовою.

Вистави, які проводяться іншою мовою в державних та комунальних театрах, повинні супроводжуватися перекладом українською мовою за допомогою субтитрів, звукового перекладу або іншими зручними способами.

У музеях та на виставках основною мовою повинна бути державна. Вся інформація, включаючи аудіовізуальні матеріали, повинна надаватися українською мовою, з можливістю дублювання іншими мовами.

Туристичне та екскурсійне обслуговування також має здійснюватися українською мовою. Іншими мовами обслугову-

вання проводиться для іноземців та осіб без громадянства [4].

У 2021 році Конституційним судом України (далі – КСУ) було визнано конституційність заборони демонстрації російських фільмів, фільмів російською мовою, а також тих, в яких присутні актори, що популяризують та підтримують російську агресію в Україні. Так, у рішенні КСУ від 14 липня 2021 року № 1-р/2021 було вказано, що законодавство про державну мову «не порушує прав національних меншин на використання своєї мови в галузі кінематографії» [16]. Рішення КСУ від 21 грудня 2021 року № 3-р/2021 є більш змістовним та повністю зняло питання заборони російської продукції в Україні. Так, в рішенні вказано «Україна має право захищати свою незалежність, свій державний суверенітет і свою територіальну цілісність шляхом здійснення таких системних заходів і застосування засобів, що є співмірними, допустимими і прийнятними з огляду на рівень небезпеки, загроз і викликів, що постали перед нею» [17]. В цілому, КСУ підтвердив конституційність в умовах війни наступних рішень уряду:

1) Використання телерадіоорганізацій для трансляції аудіовізуальних творів (фільмів, телепередач, за винятком інформаційних та інформаційно-аналітичних програм) не допускається, якщо одним із учасників є особа, внесена до Переліку осіб, які становлять загрозу національній безпеці, оприлюдненого на вебсайті центрального органу виконавчої влади, що відповідає за формування державної політики у сферах культури та мистецтв. Цей захід спрямований на запобігання проникненню потенційно небезпечних для національної безпеки осіб у медійний простір України.

2) Забороняється показ фільмів, якщо одним із їх учасників є фізична особа, включена до Переліку осіб, які становлять загрозу національній безпеці, оприлюдненому згідно з установленим порядком. Така заборона є важливою складовою інформаційної безпеки, оскільки запобігає розповсюдженню контенту, який може підривати державну безпеку та національні інтереси.

3) Припиняється показ фільму у разі внесення одного з його учасників до Переліку осіб, які становлять загрозу національній безпеці, оприлюдненого згідно з установленим порядком. Цей захід забезпечує оперативне реагування на зміни в безпековій ситуації та підтримує актуальність заходів захисту інформаційного простору країни.

4) Перелік осіб, які становлять загрозу національній безпеці, складає центральний орган виконавчої влади, що відповідає за формування державної політики у сферах культури та мистецтв, на підставі звернень Ради національної безпеки і оборони України, Служби безпеки України, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. Цей процес гарантує всебічний аналіз та координацію між різними державними органами для забезпечення національної безпеки.

5) Перелік осіб, які становлять загрозу національній безпеці, та його своєчасне оновлення оприлюднюються на офіційному вебсайті відповідного центрального органу виконавчої влади. Публікація цього переліку забезпечує прозорість та доступність інформації для суспільства, що є важливим елементом у підтримці довіри до державних заходів щодо захисту національної безпеки.

6) Забороняється трансляція фільмів, вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора. Цей захід спрямований на обмеження впливу ворожої пропаганди та дезінформації, що є критично важливим для підтримки національної безпеки в умовах конфлікту.

7) Заборонено трансляцію фільмів, вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора, які не містять популяризації або пропаганди органів держави-агресора та їхніх окремих дій, поширюється на фільми, вироблені та/або вперше оприлюднені (демонстровані) після 1 січня 2014 року. Такий підхід забезпечує ретельний контроль над контентом, який може впливати на національну безпеку, запобігаючи поширенню потенційно небезпечних фільмів.

Це рішення є актуальним і сьогодні. Водночас відбулися зміни у ментальності українців після 24 лютого 2022 року і за даними за 2022 та 2023 роки не було запрошено

жодного клопотання про видачу ліцензії якомусь російському фільму. Водночас, перелік повністю заборонених до трансляції фільмів за участі акторів РФ постійно зростає за рахунок додання до нього робіт, в яких знялися актори, що підтримують російську агресію в Україні [3].

Висновки. Таким чином, з боку держави існує розуміння небезпеки, яку несе російський контент національній безпеці України, тому починаючи з подій на Донбасі та АР Крим були здійснені заходи щодо обмеження трансляції російського кіно в публічному просторі, конституційність яких було визнано КСУ. Водночас, маємо відзначити, що дії уряду не були повноцінними, адже створення реєстру забороненої до прокату продукції відкриває «вікно можливостей» недоброчесним медіа, особливо у період 2014–2022 років. Сьогодні політика держави не набула кардинальних змін. Згідно чинного законодавства в Україні заборонена демонстрація усіх російських фільмів, випущених після 1 січня 2014 року, а також тієї кінопродукції, в створенні якої приймали участь особи, занесені до переліку тих, хто підтримує політику держави-агресора. Водночас зміна ментальності населення, більш патріотичне налаштування медіа та кінопрокатників прибрало переважну більшість російськомовної кінопродукції з публічного простору.

Проте слід наголосити, що ефективна державна політика у сфері кінематографу передбачає підтримку національних кіновиробників через фінансування, створення сприятливих умов для розвитку кіноіндустрії, а також впровадження освітніх програм для підготовки висококваліфікованих кадрів. Підтримка українського кінематографу є не лише питанням розвитку культури, але й важливим елементом національної безпеки. Культурна продукція, зокрема фільми, можуть слугувати інструментом зміцнення національної ідентичності, сприяти консолідації суспільства та формувати позитивне сприйняття України у світі. У зв'язку з цим, держава повинна активно підтримувати кіновиробників, створюючи сприятливі умови для їхньої діяльності та забезпечуючи необхідні ресурси для розвитку кіноіндустрії.

Список використаної літератури:

1. Активісти започаткували ініціативу «Бойкот російського кіно». URL: <https://ms.detector.media/telebachennya/post/11228/2014-09-22-aktyvisty-zapochatkuvaly-initsiatyvu-boykot-rosiyskogo-kino/> (дата звернення: 20.07.2024)
2. В Україні заборонили 16 медіасервісів, пов'язаних з РФ: серед них відомі сайти з фільмами (список). URL: <https://tsn.ua/ukrayina/v-ukrayini-zaboronili-16-mediaservisiv-pov-yazanih-z-rf-sered-nih-vidomi-sayti-z-filmami-spisok-2447356.html> (дата звернення: 20.07.2024).
3. Держкіно заборонило показ в Україні двох фільмів у 2023 році. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/956344.html> (дата звернення: 20.07.2024)
4. Деякі питання порядку розповсюдження і демонстрування фільмів : Постанова Каб. Міністрів України від 16.01.2006 р. № 20 : станом на 17 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20-2006-p#Text> (дата звернення: 05.08.2024)
5. Заборона на перегляд російських фільмів та серіалів : Електронна петиція від 07 грудня 2023 року № 41/005783-23еп. URL: <https://petition.kmu.gov.ua/petitions/5783> (дата звернення: 05.08.2024)
6. Заборона російського кіно на українському телебаченні. Сирота Андрій Миколайович : Електронна петиція від 27 січня 2016 року № 22/020329-еп. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/20329> (дата звернення: 20.07.2024).
7. Конівіцька Т., Бабій І. Мова кінематографа України як інструмент формування національної ідентичности. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. Том 34 (73). № 3. С. 306-312.
8. Мозер М. Є. Мовне питання як чинник впливу на національну безпеку. *Стратегічна панорама*. 2020. № 1-2. С. 29-41.
9. Національна стратегія розвитку кіноіндустрії України на 2015 – 2020 роки : проект. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/NT1201> (дата звернення: 20.07.2024)
10. Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформаційного теле-радіопростору України : Закон України від 05.02.2015 р. № 159-VIII : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-19#Text> (дата звернення: 20.07.2024).
11. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо державної підтримки кінематографії в Україні : Закон України від 07.11.2017 р. № 2177-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2177-19#Text> (дата звернення: 20.07.2024)
12. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної підтримки кінематографії в Україні : Закон України від 07.11.2017 р. № 2176-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2176-19#Text> (дата звернення: 20.07.2024).
13. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII : станом на 27 черв. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 20.07.2024).
14. Про кінематографію : Закон України від 13.01.1998 р. № 9/98-ВР : станом на 2 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9/98-вр#Text> (дата звернення: 20.07.2024).
15. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX : станом на 11 лют. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 20.07.2024).
16. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про забезпечення функціонування української мови як державної“ : Рішення Конституц. Суду України від 14.07.2021 р. № 1-р/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-21#Text> (дата звернення: 20.07.2024).
17. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів статті 6 Закону України „Про телебачення і радіомовлення“, статей 15, 15-1, 26 Закону України „Про кінематографію“ : Рішення Конституц. Суду України від 21.12.2021 р. № 3-р/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va03p710-21#Text> (дата звернення: 20.07.2024).
18. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 60 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень

- частини другої статті 14 Закону України «Про кінематографію» (справа про розповсюдження іноземних фільмів) : Рішення Конституц. Суду України від 20.12.2007 р. № 13-рп/2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-07#Text> (дата звернення: 20.07.2024).
- 19.Сьогодні набув чинності закон про заборону російських фільмів. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/sogodni-nabuv-chinnosti-zakon-pro-zaboronu-rosijsk/> (дата звернення: 20.07.2024).
- 20.Український дубляж та історія його заборон. URL: <https://porokhivnytsya.com.ua/2023/07/02/ukrainian-dubbing-history/> (дата звернення: 05.08.2024)
- 21.Kuzmenko O., Кіно як інструмент формування національної ідентичності. Український контекст. *Kultury wschodniosłowiańskie – oblicza i dialog*. 2012. Т. II. S. 66-75.

Kazakov H. State policy regarding Ukrainian cinematography in the context of national security

The article analyzes the state policy in the field of cinematography in the context of ensuring the national security of Ukraine. The issue of dubbing film productions in the state language, as well as the demonstration of Russian cinema on television and cinemas, is taken as a basis. It was noted that for a long time the Russian film industry did not allow the Ukrainian one to develop, the Russian narrative was planted through the films, and the production of film production in the language of the aggressor state was massively demonstrated in the public space. Attempts to counteract cultural annexation, initiated during the presidency of V. Yushchenko by establishing mandatory dubbing of films in the state language, met with repeated resistance from supporters of the aggressor state. In particular, it was emphasized that the last decision of the Constitutional Court of Ukraine on the constitutionality of the ban on showing Russian films was made in December 2021, that is, a few months before the full-scale invasion. The author noted that from 2014 to the present, the state has adopted a number of legal acts that prohibit the screening of Russian films released after January 1, 2014.

The question of opposing the demonstration of Russian cinema, which can be used as a tool of propaganda and disinformation, is being investigated. Restrictions on the import and screening of Russian films, along with support for Ukrainian film production, contribute to the protection of the country's information space and the formation of a favorable cultural environment for the development of national cinema. The introduction of a register of films permitted to be shown in Ukraine and a list of persons whose productions they were involved in are prohibited from showing, strengthened state regulation of the field, ensuring public space and potential viewers from Russian fakes and disinformation. Based on the analysis, it is concluded that strategic support of Ukrainian cinema in the context of language policy and opposition to the demonstration of Russian cinema will contribute not only to the development of the cultural sector, but also to the strengthening of national security.

Key words: state policy, cinematography, language policy, national security, information security, State Register of Films.